	KOD PRACY									
			-			-				
	Dzień			**Miesiąc**			**Rok**			
pieczątka *Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*	**DATA URODZENIA UCZNIA**									

KONKURS Z GEOGRAFII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

ETAP REJONOWY

Drogi Uczniu/Droga Uczennico,

witaj na II etapie konkursu z geografii. Gratulujemy sukcesu i zakwalifikowania się do etapu rejonowego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 13 stron i zawiera 14 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym.
- Obok każdego numeru zadania podaną masz maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.
- Pracuj samodzielnie. Postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.
- Nie używaj korektora, długopisu zmazywalnego. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.

Powodzenia!

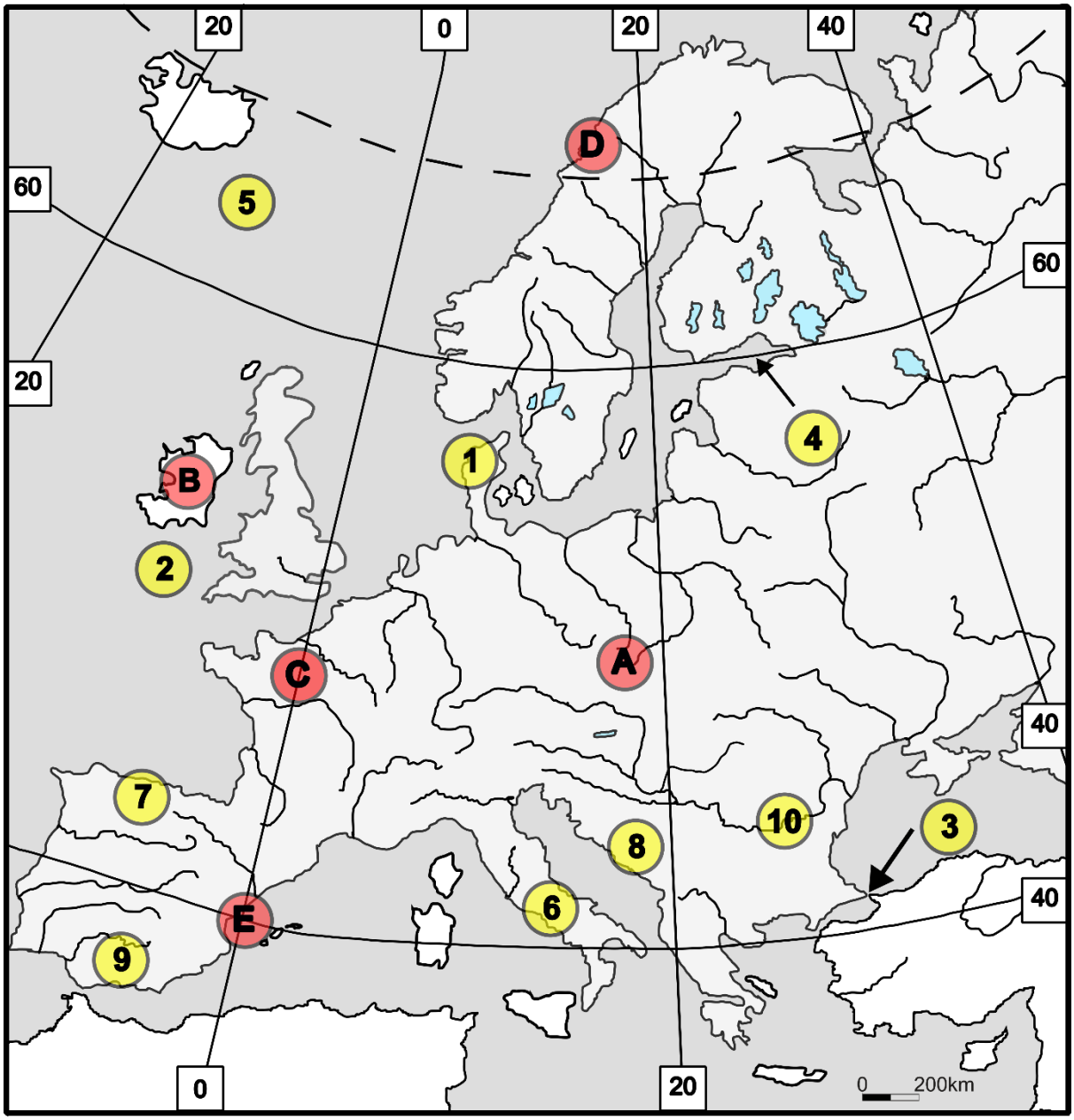
Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania:

80

Zadanie 1 oraz 2 wykonaj na podstawie poniższej mapy Europy.



Zad. 1 (0 - 5 p.)

Na podstawie mapy Europy wykonaj poniższe polecenia i wskaż odpowiednie punkty oznaczone LITERAMI. Dopisz obok właściwy kraj.

A. W którym z tych punktów występuje zjawisko nocy polarnej?
Odp. Jest to punkt ……, kraj ……..

B. W tym punkcie obserwujemy Gwiazdę Polarną pod kątem około 40°.
Odp. Jest to punkt ……, kraj ……..

C. Ten punkt ma zachód Słońca w podobnym czasie, jak punkt E.
Odp. Jest to punkt ……, kraj ……..

D. Obserwujemy tutaj najdłuższy dzień w momencie przesilenia letniego
Odp. Jest to punkt ……, kraj ……..

E. Leży w innej strefie czasu urzędowego, niż Polska
Odp. Jest to punkt ……, kraj ……..

Zad. 2 (0 - 10 p.)

Nazwij obiekty geograficzne zaznaczone CYFRAMI (1 – 10) na mapie Europy.

Nr	Nazwa obiektu	Nr	Nazwa obiektu
1.	Półwysep	6.	Góry ……..…
2.	Morze	7.	Góry ……
3.	Cieśnina	8.	Góry ……..……
4.	Zatoka	9.	Góry ……..…
5.	Wyspy	10.	Nizina …….

Zad. 3 (0 - 5 p.)

W tabeli znajdują się prawidłowe i fałszywe definicje kilku pojęć. Wybierz prawidłową definicję do każdego pojęcia (z dwóch podanych) i <u>wpisz przy niej</u> P w kolumnie Ocena.

Nazwa	Opis	Ocena
Żleb	długa, wąska, wklęsła forma na stromym stoku, ukształtowana przez płynącą wodę i zsuwające się odłamki skalne	
	rodzaj skalistego, ostrego szczytu lub skałki o stromych lub nawet pionowych ścianach	
Gołoborze	rumowisko skalne na stokach gór, złożone z ostrokrawędzistych głazów, powstałe w wyniku m.in. procesów mrozowych	
	rozległa kotlina górska, o powierzchni do kilkuset km², powstała przez połączenie wielu uwałów i lejów krasowych	
Piarg	nagromadzenie ostrokrawędzistych okruchów skalnych, najczęściej występują u podnóża stoku	
	forma powierzchni terenu, powstająca na skutek akumulacji osadów rzecznych, np. u wylotu doliny górskiej	

Cyrk lodowcowy	półkoliste, nieckowate zagłębienie w miejscu, z którego przesunął się materiał skalny lub zwietrzelinowy	
	zazwyczaj owalne zagłębienie otoczone z trzech stron stromymi stokami, powstaje w wyniku erozyjnej działalności lodowca górskiego	
Grań	poprzeczne obniżenie w przebiegu grzbietu górskiego lub grani między sąsiednimi szczytami lub turniami	
	zwykle ostry i skalisty grzbiet z wyraźną krawędzią, na której zbiegają się strome stoki	

Zad. 4 (0 - 4 p.)

Poniżej zestawiono nazwy fałdowań oraz najwyższych szczytów wybranych pasm górskich z Europy. Dopisz obok zestawienia nazwę właściwego pasma górskiego.

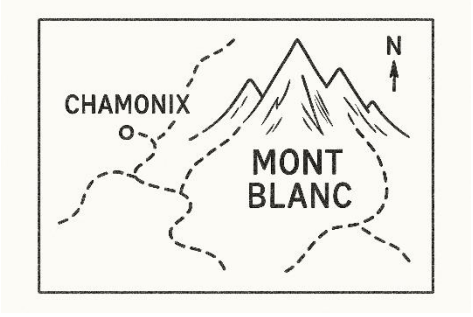
Fałdowanie	Szczyt	Pasmo górskie
Fałdowanie hercyńskie	Brocken (1141 m n.p.m.)	
Fałdowanie kaledońskie	Galdhøpiggen (2469 m n.p.m.)	
Fałdowanie hercyńskie	Narodnaja (1895 m n.p.m.)	
Fałdowanie alpejskie	Gerlach (2655 m n.p.m.)	

Nazwy pasm górskich do wyboru:

Góry Betyckie, Harz, Góry Kaledońskie, Karpaty, Pireneje, Góry Skandynawskie, Ural, Wogezy

Zad. 5 (0 - 8 p.)

Mont Blanc to najwyższy szczyt w Europie (4806 m n.p.m.). Leży na granicy Francji i Włoch. Pierwsze wejście na Mont Blanc miało miejsce w 1786 r. Od tego czasu notuje się rozwój światowego alpinizmu. Obecnie ok. 20 000 osób rocznie podejmuje próby zdobycia tego szczytu.
Chamonix-Mont-Blanc nosi miano światowego centrum turystyki górskiej. Mieści się tu m.in. Muzeum Alpejskie (od 1926 r.). Jest znanym ośrodkiem narciarskim (jest tam ok. 150 km tras narciarskich) oraz punktem wypadowym do wejścia na najwyższy szczyt Europy. Rocznie przyjeżdża tu kilka milionów turystów.



Na podstawie powyższego tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia. <u>Obliczenia są obowiązkowe.</u> *W każdym zadaniu pamiętaj o właściwych jednostkach w odpowiedzi.*

A. Oblicz odległość w linii prostej między Chamonix a Mont Blanc na mapie w skali 1:1 000 000, jeżeli w rzeczywistości wynosi ona ok. 85 km. Wynik podaj z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Obliczenia:

……

……

……

Odp. Odległość na mapie wynosi ok. ……..

B. Oblicz wysokość bezwzględną stacji kolejowej w Chamonix wiedząc, że wysokość względna Mont Blanc w stosunku do stacji wynosi 3771 m.

Obliczenia:

……

……

……

Odp. Wysokość bezwzględna stacji kolejowej w Chamonix wynosi ……..

C. Temperatura na szczycie Mont Blanc wynosi -10°C. Oblicz temperaturę u podnóża szczytu, 3500 m poniżej.

Obliczenia:

……

……

……

Odp. Temperatura u podnóża Mont Blanc wynosi ……..

D. Oblicz szerokość geograficzną Mont Blanc, jeżeli w dniu równonocy wiosennej Słońce góruje tam na wysokości 44° (po południowej stronie nieba). Pamiętaj o pełnym zapisie szerokości geograficznej.

Obliczenia:

……

……

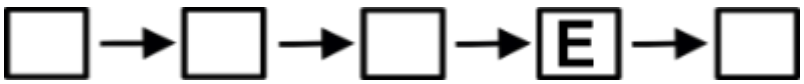
……

Odp. Szerokość geograficzna Mont Blanc wynosi …….……

Zad. 6 (0 - 4 p.)

Poniższe informacje dotyczą powstawania gór zrębowych. Uszereguj je w ciąg przyczynowo – skutkowy (wpisz właściwe litery na schemacie poniżej).
Uwaga: orogeneza to inne określenie dla fałdowań, czyli ruchów górotwórczych.

A. Warstwy skalne przemieszczają się wzdłuż uskoków, powstają zręby. Góry mają spłaszczone partie szczytowe ograniczone dość stromymi stokami.
B. Ruchy płyt tektonicznych, sfałdowanie mas skalnych (orogeneza kaledońska i hercyńska).
C. Gromadzenie się osadów na dnie mórz, z nich z czasem powstały m.in. piaskowce i wapienie.
D. Spłaszczenie (zrównanie) obszaru w wyniku długotrwałych procesów rzeźbotwórczych.
E. Podczas orogenezy alpejskiej obszar nie poddaje się fałdowaniu, dochodzi do przerwania ciągłości warstw, tworzą się m.in. uskoki



Zad. 7 (0 - 4 p.)

Wskaż 4 nieprawidłowe stwierdzenia spośród podanych poniżej. Otocz je pętlą.

A. Zmiana długości trwania dnia i nocy to konsekwencja ruchu obrotowego Ziemi.
B. Wołga wpływa do jeziora Kaspijskiego.
C. Karpaty leżą na obszarze m.in. Polski, Słowacji, Ukrainy i Rumunii.
D. Eyjafjallajökull to wygasły wulkan w Islandii.
E. Alpy leżą m.in. w Słowenii.
F. Największa depresja w Europie liczy ok. 28 m p.p.m.
G. Największym europejskim półwyspem jest Półwysep Iberyjski.
H. Granica między Europą i Azją biegnie wschodnimi stokami Uralu.
I. Bałtyk to morze o średniej głębokości 459 m, średnio zasolone, o małych pływach.

Zad. 8 (0 - 5 p.)

Uzupełnij tabelę właściwymi informacjami. Wybierz określenia spośród podanych niżej.

Strefa klimatu	Odmiana (typ) klimatu	Formacja roślinna	Gleby
	ciepła kontynentalna	step	
umiarkowana		tajga	bielice
	śródziemnomorska		cynamonowe

Strefa klimatu: zwrotnikowa, podzwrotnikowa, umiarkowana, okołobiegunowa
Odmiana (typ) klimatu: morska, ciepła kontynentalna, chłodna kontynentalna, sucha, subpolarna
Formacja roślinna: sawanna, makia, las liściasty i mieszany, tundra, regiel dolny
Gleby: brunatne, czarnoziemy, szarobure, mady, rędziny

Zad. 9 (0 - 5 p.)

Dopisz definicję do właściwego opisu.

Lp.	Opis	Definicja
1.	Zespół miast, wśród których nie ma ośrodka dominującego.	
2.	Cechy środowiska przyrodniczego i obiekty kultury, którymi interesują się turyści.	
3.	Przywracanie wartości użytkowych terenom zdegradowanym przez działalność człowieka.	
4.	W ich skład wchodzi m.in. energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna (skrótowiec).	
5.	Całkowita masa zebranego surowca roślinnego z danej powierzchni zasiewów, wyrażana zazwyczaj w tonach.	

Definicje do wyboru: aglomeracja, EOZ, konurbacja, OZE, plony, rekultywacja, restrukturyzacja, walory kulturowe, walory turystyczne, zbiory, ZOE.

Zad. 10 (0 – 5 p.)

Europa cechuje się intensywnymi ruchami migracyjnymi. Dopasuj SKUTKI migracji do odpowiedniej grupy krajów. Zaznacz w tabeli odpowiednią literę (weź w obwódkę).

A. Chęć zmiany środowiska społecznego
B. Wzrost zapotrzebowania na usługi i towary
C. Zmiany granic i tworzenie nowych państw
D. Różne katastrofy naturalne
E. Mniejsze obciążenie dla systemu świadczeń społecznych
F. Wykwalifikowani specjaliści wypełniają luki na rynku pracy
G. Starzenie się społeczeństwa
H. Większy przyrost rzeczywisty

Grupa krajów	Skutki
Kraj emigracyjny	A B C D E F G H
Kraj imigracyjny	A B C D E F G H

Zad. 11 (0 - 10 p.)

Oceń prawdziwość zdań. Wykorzystaj m.in. wiedzę z literatury dodatkowej. Wpisz znak X w odpowiedniej komórce tabeli.

Lp.	Zdanie	Ocena	
		Prawda	Fałsz
1.	Zespół klasztorny Ojców Bernardynów w Leżajsku znajduje się od 2005 r. na liście Pomników Historii Polski.		
2.	Lodowiec Mer de Glace znajduje się na zboczach Mont Blanc i jest najdłuższym lodowcem we Francji.		
3.	Pies bernardyn uratował od bankructwa klub piłkarski Manchester United.		
4.	Latem na Przeł. Św. Bernarda przebywa ok. 30 psów bernardynów. Zimę spędzają one w Martigny, gdzie też znajduje się poświęcone im muzeum.		
5.	Przeł. Św. Bernarda została pokonana na słoniu.		
6.	Psy bernardyny tradycyjnie nosiły na szyi baryłki z alkoholem.		
7.	Tunel pod Mont Blanc prowadzi z francuskiego Chamonix do szwajcarskiego Courmayer.		
8.	III Zimowe Igrzyska Olimpijskie odbyły się w 1934 r. w Chamonix – Mont - Blanc.		
9.	Kościół Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła z Haczowa został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w 2003 r. jak przykład barokowego drewnianego budownictwa sakralnego.		
10.	Cerkiew pw. Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy w Radrużu to najstarsza i najlepiej zachowana cerkiew drewniana w Polsce.		

Zad. 12 (0 – 5 p.)

W każdym zestawie zdań (I – V) wskaż <u>jedno zdanie prawidłowe.</u> Wpisz literę do tabeli poniżej tekstu zadania.

I.

A. Tatry dzielimy na Wschodnie i Zachodnie.
B. Tatry Zachodnie zbudowane są z wapieni.
C. Najwyższym piętrem roślinnym w Tatrach są hale.

II

A. Bory porastają piaszczyste tereny, na których występują gleby bielicowe.
B. Grądy występują w okresowo zalewanych dolinach rzek.
C. W województwie mazowieckim istnieją 2 parki narodowe.

III

A. Wskaźnik urbanizacji w Polsce wynosi ok 70%.
B. Wskaźnik lesistości w Polsce wynosi ok 30%.
C. Stopa bezrobocia w Polsce wynosi ok 15%.

IV

A. Europa leży w 4 strefach klimatycznych.
B. Duży wpływ na klimat Europy ma zimny Prąd Północnoatlantycki.
C. Ateny leżą w strefie klimatu podzwrotnikowego.

V

A. Pireneje leżą we Francji i Portugalii.
B. Bałkany rozciągają się m.in. w Bułgarii.
C. Masyw Centralny to region w południowej Hiszpanii.

Odpowiedzi (wpisz właściwą literę pod numerem zestawu):

I	II	III	IV	V

Zad. 13 (0 – 5 p.)

Charakterystycznym wiatrem dla obszarów górskich jest wiatr fenowy. Wykonaj poniższe polecenia.



A) Podaj nazwę tego wiatru używaną w Polsce

……..…...….

B) Podaj dwie cechy tego wiatru

1. ……..…..……...……...…

2. ……..……..……..

C) Oceń jego wpływ na warunki narciarskie
Ocena: pozytywna / negatywna *(zaznacz właściwe przez podkreślenie)*

D) Uzasadnij swoją ocenę

……..……

……..…..

Zad. 14 (0 – 5 p.)

Zadanie wykonaj na podstawie poniższych zdjęć, mapy oraz opisów.

	
A	**B**



C

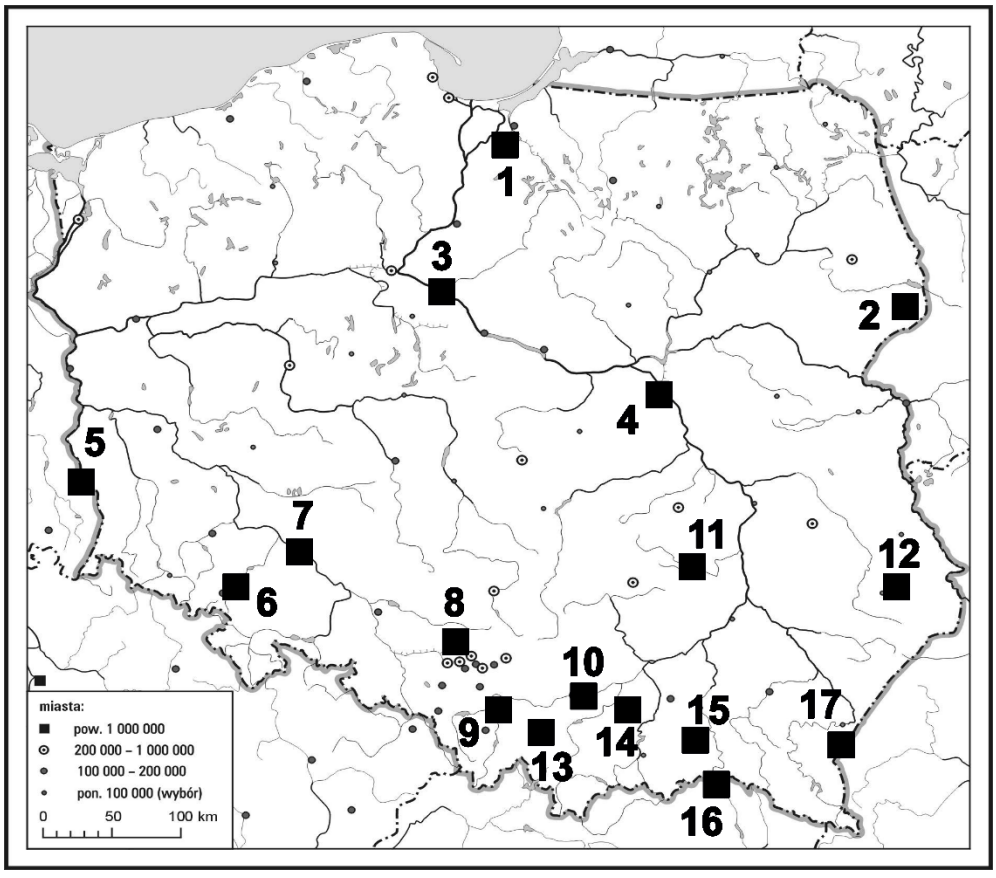


D



E

Źródło: https://zabytek.pl



Zapoznaj się z opisami obiektów z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce zamieszczonymi w tabeli poniżej.
Dopasuj zdjęcie do opisu i wpisz do tabeli właściwą LITERĘ. Uwaga: przy opisie nie związanym z załączonymi zdjęciami postaw w wierszu znaki X.
Do rozpoznanych 5 opisów obiektów dopasuj ich położenie na mapie Polski (wpisz NUMER z mapy).

Uwaga: wpisy zbiorowe na liście UNESCO oznaczono na mapie jako jeden obiekt.

Opis	**LITERA pod zdjęciem**	**NUMER na mapie**
Kompleks lasów mieszanych, o zachowanym do dziś pierwotnym charakterze. Zawiera duże obszary starodrzewu. Zamieszkuje tu prawie 25% światowej populacji jednego z dużych ssaków.		
Był to jeden z największych hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Stał się on głównym miejscem masowej zagłady z przyczyn rasowych, głównie ludności pochodzenia żydowskiego.		
Obiekty te są największymi barokowymi budynkami o charakterze religijnym w Europie, wzniesionymi w konstrukcji szkieletowej. Zostały zbudowane dla społeczności protestanckiej, w skali i złożoności dotychczas nieznanej w europejskiej architekturze drewnianej. Na zdjęciu jeden z tych obiektów.		
Budowla została wzniesiona w latach 1911-1913 i stanowi wybitny przykład wykorzystania konstrukcji żelbetowych w budownictwie. Wewnątrz mieści się min. sala zgromadzeń, sala widowiskowa i przestrzeń wystawiennicza. Może pomieścić do 10 000 osób.		
Stanowi najpełniejszy i najbardziej złożony przykład gotyckiego zespołu zamkowego z cegły. Był wznoszony od XIII w. Leży na wschodnim brzegu Nogatu.		
To unikatowy przykład miasta renesansowego, konsekwentnie ukształtowanego według włoskich teorii „miasta idealnego”. Zachowuje do dziś swój pierwotny prostoliniowy układ ulic oraz fragmenty otaczających je fortyfikacji.		
Zespół architektoniczno-krajobrazowy oraz park pielgrzymkowy, którego początki sięgają pierwszej połowy XVII w. Park pielgrzymkowy jest ściśle związany z treściami Męki Pańskiej i życia Matki Boskiej.		

Źródło: https://zabytek.pl

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*